

Desenvolupament Psicomotor

Objectius

1. Potenciar la consideració del propi cos com a instrument d'acció, en l'àmbit individual i de grup.
2. Afavorir la valoració del propi cos com a vehicle d'expressió i comunicació amb els altres.
3. Conèixer el procés d'evolució motriu i psicomotriu dels infants de 0 a 6 anys.
4. Facilitar recursos, criteris i tècniques que afavoreixin el desenvolupament motor dels infants en el marc escolar.
5. Despertar i potenciar actituds favorables vers una concepció educativa que valori, de manera essencial, l'activitat física per a la formació integral de la persona.
6. Proporcionar instruments i pautes d'observació, programació i avaluació del procés de desenvolupament i aprenentatge psicomotor a l'etapa d'Educació Infantil.

Continguts

1. EL DESENVOLUPAMENT PSICOMOTOR

Definició del concepte.

Factors interns i externs que intervenen en el procés de desenvolupament psicomotor.

Concreció a l'etapa de 0 a 6 anys.

2.- FUNCIONS I CAPACITATS QUE INTERVENEN EN EL PROCÉS DE DESENVOLUPAMENT PSICOMOTOR.

Les sensacions, les percepcions i les representacions.

El moviment:

Moviment reflex i moviment espontani.

Moviment voluntari

Moviment automatitzat

El coneixement corporal. L'esquema corporal:

Definició de descoberta i coneixement corporal.

Evolució i estructuració de l'esquema corporal.

Components de l'esquema corporal.

- El to muscular, el diàleg tònic.

- La lateralitat i el procés de lateralització.

- La postura i l'equilibri.

- La respiració.

- La relaxació.

Les capacitats coordinatives:

Coordinació dinàmica específica: la prensió, la manipulació, el gest.

Coordinació dinàmica general

- Desplaçaments actius: marxa, carrera, salt, quadrupèdies, reptacions, grimpades.

- Desplaçaments passius: els transports.

Coordinació dinàmica especial: coordinació ull-mà; coordinació ull-peu; coordinació ull-cap.

L'estructuració espai-temps

Fonamentació i importància de l'estructuració espai-temps.

L'estructuració espacial.

- Nocions i conceptes.
- L'espai proper i l'espai llunyà.
- L'organització de les relacions espacials entre el propi cos, els objectes i els altres.

L'estructuració temporal.

- Nocions i conceptes.
- La velocitat.
- La durada.
- El ritme.

L'activitat gràfica.

L'expressió i la comunicació:

Relació, expressió i comunicació motrius.

- Emocions i expressivitat.
- Relació amb el propi cos.
- Relació amb els objectes i materials.
- Relació i comunicació amb els altres.

3. L'EDUCACIÓ CORPORAL DURANT L'ETAPA DE L'EDUCACIÓ INFANTIL

La importància del moviment en el desenvolupament dels infants de 0 a 6 anys.

Les activitats motrius espontànies:

- El joc com a forma d'exploració, experimentació i descoberta del món.
- Imitació i creativitat motòriques

Les activitats de vida quotidiana:

- Cap a l'autonomia motriu
- Mecanismes d'integració i socialització

Les activitats en situacions educatives organitzades pels mestres:

- Interiorització de les vivències i interrelació amb altres àrees educatives.

4. DIDÀCTICA I ORGANITZACIÓ DE L'EDUCACIÓ CORPORAL DURANT L'ETAPA D'EDUCACIÓ INFANTIL

El marc físic:

- Les instal·lacions
- La distribució de l'espai i del temps: els materials

El marc social:

- Les actituds i les funcions del mestre.
- Les interaccions entre iguals i amb els adults.

La programació:

- Objectius.
- Continguts: tipologia i seqüenciació.
- Els mecanismes d'ensenyament-aprenentatge.
- Observació de les conductes psicomotrius com a instrument d'avaluació

Les unitats didàctiques:

- Criteris d'elecció.
- Elaboració.
- Avaluació.

Metodologia

SESSIONS PRÀCTIQUES

1. Vivències corporals pròpies dels alumnes en el joc i l'activitat motriu.
2. Transferència didàctica per a la pràctica docent a l'Escola d'Educació Infantil.

SORTIDA DE CAMP

1. Observació de conductes motòres.
2. Observació d'elements educatius.

SESSIONS D'ESTUDI TEÒRIC I REFLEXIÓ

1. Exposició dels professors
2. Lectura i discussió de textos
3. Anàlisi de materials:
 - Audio-visuals.
 - Didàctics.
 - Bibliogràfics.
4. Anàlisi de conductes motores

Avaluació

1. Es valorarà l'assistència i la participació a les classes.
2. Es valorarà la capacitat de reflexió teòrica i didàctica referida als continguts que tractin.
3. Caldrà fer un projecte de programació d'educació corporal en l'etapa d'educació infantil.
4. Es realitzaran dues proves escrites dels temes del programa.

Bibliografia

- AJUNTAMENT DE REGGIO EMILIA
AJURIAGUERRA, J. L'infant travessa el mirall. Ed. AAPSA. Rosa Sensat. Barcelona, 1988.
- ANGEL, C. Primera infància en Ciències del Hombre. Cuadernos I. Instituto Ciencias del Hombre, 1978.
- ANGEL, C. i altres El desenvolupament del comportament psicomotor. Ed. Reforma de la Escuela. Barcelona, 1980.
- ANGEL, C. La psicomotricitat als primers anys d'escola. Barcanova. Barcelona, 1982.
- ANGEL, C. "El desarrollo psicomotor" i "La actividad psicomotriz en la Escuela Infantil", en: MAYORS (ed.): Psicología en la Escuela Infantil. Ed. Anaya. Madrid, 1987.
- ANTON, M. La psicomotricitat al Parvulari. Ed. Laia. Barcelona, 1979.
- ANTON, M. i altres Soca-Tira. Psicomotricitat, dinàmica i dansa a l'escola. Ed. Graó. Barcelona, 1988.
- ARNAIZ, V. i altres L'activitat psicomotriu a l'escola bressol. Ed. ICE de la UB. Barcelona 1985.
- BERRUEZO y ADELANTADO, P.P. La pelota en el desarrollo psicomotor. Ed. CEPE. G. Nuñez. Madrid, 1990.
- BERTOLONI, P. i FRABBONI, F. Nuevas orientaciones para el currículum de la educación infantil (3-6 años). Ed. Paidós. Barcelona, 1990.
- BLAZQUEZ, D. i ORTEGA, E. La actividad motriz en el niño de 3 a 6 años. Ed. Cincel. Madrid, 1991.
- BOSSU, H. - CHALAGUIER, C.: La expresión corporal. Método y práctica. Ed. Martínez Roca. Barcelona, 1987.
- BOWER, T.G.R. El desarrollo del niño pequeño. Ed. Debate. Madrid, 1983.
- BUSQUE, M. Jocs de falda. Ed. ICE de la UAB. Barcelona, 1991.
- CALMY, G. La educación del gesto gráfico. Ed. Fontana. Barcelona, 1979.
- CONTANT, M. i CALZA, A. La unidad psicosomática en psicomotricidad. Ed. Masson. Barcelona, 1991.
- FALK, J. (Ed.) Educar als 3 primers anys. Ed. AAPSA. Rosa Sensat. Barcelona, 1991.
- GASSIER, J. Manuel du développement psycho-moteur de l'enfant. Ed. Masson. Paris, 1982.

- GENERALITAT DE CATALUÑA
- GIMENEZ, T. i altres
- GOLDSCHMIED, H.;
- GUITART, R. Ma.
- HENGSTENBERG:
KOUPEKNIK, C.
- LAPIERRE, A.
- LAPIERRE, A.
AUCOUTURIER, B.
LE BOULCH, J.
- LEVI, J.
LLEIXA, T.
- LURÇAT, L.
- LURIA, A.R.:
- LORA, J.
- MANTILERI, A.
M.E.C.:
- MOLINA, K.;
- NAVARRO, M.
- ODENA, P.
- PIKLER, E.
RAMOS, F.
- RIGAL, R.
- ROS, R.
- SOUBIRAN, G.B. i
COSTE, J.C.
SU'GRAÑES, E.
- TAVERNIER, R.
- TRAN-THONH:
- STAMBAK, M.;
- VIGOTSKI, L.S.:
- VARIS
- VAYER, R.
- Normativa de les Llars d'Infants. Departament de Sanitat i Seguretat Social. Departament d'Ensenyament. Barcelona, 1983.
- Música, Plàstica i Psicomotricitat. Cicle Inicial. Ed. Onda. Barcelona, 1988.
- El niño en la guardería. Barcelona: Reforma en la escuela, 1978.
- 101 Jocs. Jocs no competitius. Ed. Graó. Barcelona, 1985.
- Desplegándose. Ed. Liebre de Marzo. Barcelona, 1994.
- Desarrollo psicomotor de la primera infancia. Ed. Planeta. Barcelona, 1978.
- La educación psicomotriz en la escuela maternal. Ed. Científico-Médica. Barcelona, 1977.
- Los contrastes. Ed. Científico-Médica. Barcelona, 1976.
- El desarrollo psicomotor desde el nacimiento a los 6 años. Ed. Paidós. Barcelona, 1994.
- Despertar a la vida. Ed. Daimon. Madrid, 1973.
- La Educación Física en el Preescolar y en el Ciclo Inicial -4 a 8 años-. Ed. Paidotribo. Barcelona, 1991.
- Pintar, dibujar, escribir, pensar. Ed. Cincel. Madrid, 1990.
- Sensación y percepción. Ed. Martínez Roca. Barcelona, 1986.
- La expresión corporal. Ed. Paidotribo. Barcelona, 1992.
- Los niños y el agua. Ed. Narcea. Madrid, 1984.
- Propuestas de secuencia. Educación artística. Primaria. Ed. Escuela Española. Madrid, 1992.
- La educación infantil.
- Moixaines i jocs de falda. Ed. AAPSA. Rosa Sensat. Barcelona, 1991.
- Educació psicomotriu. Jocs al parvulari*. Ed. 62 -Rosa Sensat. Barcelona, 1979.
- Moverse en libertad. Ed. Narcea. Madrid, 1985.
- Introducción a la práctica de la educación psicomotriz. E. Pablo del Río. Madrid, 1979.
- Motricidad humana. Fundamentos y aplicaciones pedagógicas. Ed. E. Pila Teleña. Madrid, 1987.
- Barrila de titella. Ed. AAPSA Rosa Sensat. Barcelona, 1991.
- Psicomotricidad y relajación psicósomática. Ed. García Nuñez. Madrid, 1989.
- "La educación psicomotriz" I i II, en: MOLL, B. (dir.): La Escuela Infantil de 0 a 6 años. Ed. Anaya. Madrid, 1988.
- La escuela antes de los 6 años. Ed. Martínez Roca. Barcelona, 1987.
- Estadios del niño en la psicología evolutiva. Ed. Pablo del Río. Madrid, 1980.
- Los bebés entre ellos. Descubrir, jugar, inventar juntos. Barcelona: Gedisa, 1984.
- La imaginación y el arte en la infancia. Akal Ed. Col. Akal Bolsillo. Madrid, 1982.
- La educación infantil 0 - 6 años. Vol. I, II i III. Ed. Paidotribo. Barcelona, 1990.
- *El diálogo corporal. Ed. Científico-Médica. Barcelona, 1972.

WALLON, D. - WILDE, M.

Vuestro hijo de 0 a 6 años. Ed. Herder. Barcelo
1981.